

Til Styret i

Skjervøy Arbeidssamvirke AS

Rapport om faktiske funn

Vi har gjennomført de handlinger som er avtalt med dere og listet opp nedenfor vedrørende Skjervøy Arbeidssamvirke AS' varelager samt påkostninger bygg. Vårt oppdrag ble utført i samsvar med ISRS 4400 "Avtalte kontrollhandlinger".

Vi har avtalt å utføre følgende kontrollhandlinger vedrørende varelager og vil rapportere resultatet av disse til Dem:

1. intervju daglig leder for å få en detaljert forklaring vedrørende fremgangsmåte, perioder for påstått manipulering mm. og etterprøve påstander mot grunnlagsmateriale og funn
2. intervju andre ansatte med hensyn til rutiner for innkjøp og salg, varer på lager, innkjøp mm.
3. intervju selskapets regnskapsfører med hensyn til rutiner for dokumentasjon av balanseposter, fakturering, innkjøp mv.
4. intervju selskapets revisor
5. beregne teoretisk fortjeneste, bokførte innkjøp og bokførte salg og sammenligne mot registrerte beholdninger og påstått beholdning
6. etterprøve priskalkyler på varer
7. kontrollere leveringsadresse på innkjøpte materialer
8. kontroll av type innkjøp mot normalt sortiment
9. sammenligne lager, innkjøp og omsetning mot sammenlignbare virksomheter

Vi har avtalt å utføre følgende kontrollhandlinger vedrørende bygning og vil rapportere resultatet av disse til Dem:

10. intervju daglig leder mht. faktiske endringer på eiendommen(e)
11. intervju andre ansatte med hensyn til faktiske endringer på eiendommen(e)
12. intervju selskapets regnskapsfører med hensyn til rutiner for dokumentasjon av balanseposter, benyttede regnskapsprinsipper vedrørende balanseposter mv.
13. intervju selskapets revisor
14. få en detaljert forklaring på hvilke bygningsdeler som er anskaffet/ oppgradert
15. fysisk få forevist de angjeldende bygningsdelene
16. gjennomgå grunnlagsmateriale for aktivering
17. teste sannsynlighet for materialforbruk
18. kontrollere leveringsadresse på innkjøpte materialer

I engasjementsbrev til styret avtalte vi at team ville være partner i Revigo, registrert revisor Oddvar Teigland og registrert revisor Ottar Fenes. Som følge av sykefravær, har registrert revisor Ottar Fenes vært forhindret fra å delta i arbeidet med de avtalte kontrollhandlingene. I avtale med styret, har i stedet partner i Eurojuris, advokat Hugo Storø deltatt. Storø og Teigland har i fellesskap utarbeidet konklusjon.

Revigo Harstad AS er revisor for selskapet IP Revisjon AS. IP Revisjon AS er valgt revisor for Skjervøy Arbeidssamvirke AS. Registrert revisor Teigland var ansvarlig for revisjon av IP Revisjon AS for 2013, men har siden da ikke vært engasjert i revisjonsoppdraget Revigo Harstad AS har hatt for IP Revisjon AS.

Vi rapporterer våre funn nedenfor:

1 Intervju med daglig leder vedrørende varelager

Vi har intervjuet suspendert daglig leder Johan Pedersen via Teams onsdag 18. mars 2020. Vi kom særlig inn på følgende:

Habilitet

Pedersen sa at det ikke foreligger slike forhold. På direkte spørsmål om hans kone hadde vært involvert i regnskapsførsel bekreftet han det, og sa at det hadde vært diskutert i styret med dagens styreleder. Dagens styreleder skulle også ta dette opp med ny eier på regnskapskontoret. På spørsmål om det tidligere hadde vært diskutert, sier Pedersen at det var diskutert med tidligere styreleder når hans kone overtok oppgaven med å føre regnskapet, og at han hadde gitt uttrykk for at det ikke burde være slik. Halvar Solheim hadde besluttet at det skulle være sånn. Pedersen mente at han ikke kunne blande seg bort i interne forhold hos regnskapskontoret og derfor ikke hadde forfulgt saken videre.

Beskrivelse av hva som er utført

Pedersen har rapportert for stor varelagerverdi i forhold til faktisk verdi. Dette har gjort at selskapets varekostnad har gått ned, og resultatet er tilsvarende økt. Den bevisste feilrapporteringen har pågått siden årsregnskapet for 2007.

Motiv

Motiv oppgis å ha sin bakgrunn i selskapets økonomiske situasjon og et opplevd sterkt krav fra eier om å drive selskapet med positivt resultat. Spesielt skal diskusjoner, møter og medieoppslag i forbindelse med kapitalutvidelse på kr 900 000 i 2007 ha vært sterkt medvirkende. De første justeringene skal ha vært mindre beløp, og meningen var hele tiden å skape tilstrekkelige fremtidige overskudd til å kunne hente inn igjen overrapporteringen.

Metode

Daglig leder har selv stått for telling, prising, rapportering og samhandling med revisor i forbindelse med varelagerverdier for ved, snekkeravdeling og etter hvert maritim avdeling. Systue og tidligere premieavdeling er opptalt og verdsatt av de respektive arbeidsledere. Lagerverdier for disse avdelingene oppgis å ikke være bevisst feilrapportert på noe tidspunkt. Vedlager har også vært opptalt av arbeidsleder for ved, men har ikke vært lagt til grunn på noen måte av Pedersen.

Feilrapporteringen har foregått ved at Pedersen har justert opp antall og/ eller pris på ulike varer i varetellingslisten og så sendt denne videre til regnskapsfører for bokføring.

Spesielt om kontroll fra revisor

Etter hvert årsskifte kontaktet Pedersen revisor og ba om møte og varelagerkontroll før varelageret var ferdig opptalt. Når revisor kom, sa han at han ikke var klar med det han skulle telle, men at lageret på systua som arbeidsleder der hadde talt var ferdig. Revisor gjorde da noen ganger stikkprøver av det som var opptalt der, men ikke hvert år. Etter at revisor hadde vært på besøk, talte han opp resterende lager og sendte listen til revisor. Det ble i flg. Pedersen aldri utført kontroller på de varetellingslistene som ble oversendt i ettertid. Vi er ikke kjent med hvilke alternative kontrollhandlinger som eventuelt er utført. Det ble alltid akseptert av revisor at del av lageret ikke var ferdig opptalt. Denne måten å gjøre dette på var en bevisst handling/ metode fra daglig leder for å forlede revisor til ikke å gjøre kontroller på feilrapportert varelager.

Spørsmål/ kontroll fra styre

Ifølge Pedersen har ikke styret stilt spørsmål til varelagerets størrelse før sist høst da dagens styreleder ba om å få varetellingslistene. Han sendte da over fiktive lister. Styret gjorde ifølge Pedersen ikke noe med dette før han kom til styret og fortalte om hva som hadde skjedd. Pedersen sier samtidig at styret poengterte at lageret var for stort, og at det måtte bygges ned.

Samhandling med styret

Pedersen sier han har hatt støtte i styret i hele perioden, men på naturlige treffpunkt der han burde rapportere/ samhandle med styret, referer han hele tiden til eier. Det kan synes som om Pedersen delvis har påtatt seg et ansvar for rapportering og kommunikasjon med eier som i normale tilfeller og i henhold til lov hører til styret.

Regnskapsforståelse

Vi utfordret daglig leder på sammenhengene mellom regnskapsposter i balanse og resultatregnskapet. Han viser forståelse for sammenhengen mellom postene, og forklarer disse noenlunde greit.

Involvering fra andre

Pedersen hevder det er han alene som har gjort de bevisste feilene. Han mener han har klart å forlede både styre, revisor og andre som har tilknytning til selskapet.

Interne kontrollrutiner

Pedersen mener også han har klart å omgå interne kontrollrutiner i den grad slike finnes. Se separat vurdering av selskapets interne kontrollrutiner.

Annet

Selskapet har ikke hatt en større avtale som har sikret kontinuitet og en stabil inntekt, typisk vaskeriavtale for kommunen etc. Dette har gjort at selskapet hele tiden har søkt etter inntektsbringende oppdrag. Det har også betydd mange omstillinger i virksomheten.

2. Intervju med andre ansatte med hensyn til rutiner for innkjøp og salg, varer på lager, innkjøp mm.

Vi har hatt samtaler med fungerende daglig leder, arbeidsledere for ved-, snekker-, systue/ bruktbuikk- og maritim avdeling. Alle samtaler ble gjennomført i selskapets lokaler på Skjervøy 11.mars 2020. Samtlige har bekreftet at det ikke foreligger habilitetskonflikter med andre i selskapets ledelse. To av arbeidslederne er gift med hverandre.

Interne kontrollrutiner vedrørende varetelling

Arbeidslederne bekrefter i all hovedsak det Pedersen sier mht. hvem som har forestått varetelling.

Flere forteller at de på ledermøter har fått beskjed om at selskapet har negativt resultat, at det må spares osv, så har Pedersen noe senere kunnet melde at det f eks. var ting han hadde glemt å ta med i regnskapet som gjorde at det ikke var så dårlig som først signalisert.

Konstituert daglig leder Rolf Johansen har ved et tilfelle tatt dette opp med daglig leder, og fått ett svar som han på det tidspunktet aksepterte som en grei forklaring.

Spesielt om varelager for snekkeravdeling

De har ved ett årsskifte hatt betydelig med trykkimpregnert 36 x 148 i forbindelse med produksjon av 60-70 binger. Ved årsskiftet mener arbeidsleder [REDACTED] at de da kanskje hadde 6 pakker á 500 meter på lager. For øvrig mener han det ikke har vært større mengder material på lager.

Solavskjerming

Varer til solavskjerming ble kjøpt inn til prosjekt. [REDACTED] mener derfor at det som har vært på lager har vært ukurant og ikke salgbart, typisk som følge av feilmåling. Det skal uansett ikke ha vært solavskjermingsvarer med betydelig verdi på lager de siste årene.

Spesielt om ved

Det har ikke vært lagret ved utenfor taket/ vedlageret foruten ved ett tilfelle. Dette var før dagens arbeidsleder for ved, [REDACTED] ble ansatt. Det har vi fått opplyst er før 2014.

[REDACTED] sier de aldri stabler mer enn 8 paller i bredden, 3 i høyden og 12 innover. Dette gjør at maksimalt antall paller med egenprodusert ved som kan ha vært på lageret de siste årene er 288 stk. Importerte paller er høyere, og disse stables aldri i høyden. Med importerte paller på lager, vil altså antall paller være lavere.

[REDACTED] mener at vedlageret normalt har vært mellom 1/3 og 2/3 fullt ved årsskiftene. Dette tilsier mellom ca. 100 og ca. 200 paller pr år. Han kan ikke gi noen mer presis vurdering. Hans notater vedrørende tellinger er levert til Pedersen, og er ikke å få tak i.

Vi ba fungerende daglig leder Rolf Johansen å anslå varelager for ved. Han sier det sjelden har vært helt fullt, og også sjelden det har vært helt tomt. Han kan ikke gi noen mer presist anslag.

I flg [REDACTED] har Pedersen beregnet kostpris på ferdigprodusert ved.

Svinn/ tyveri

Vi har spurt alle arbeidslederne om de på noe tidspunkt har hatt mistanke om at det har forsvunnet varer fra lager, og da særlig fra vedlageret. Lageret er ulåst og uovervåket utenom arbeidstid. Ingen sier de noen gang har hatt mistanke om at det er forsvunnet varer.

Ved siden av vedlageret er det et tak/ røykeskur. Minst en av arbeidslederne som ikke holder på med ved er røyker, og er dermed daglig i bakgården. Han sier han aldri har registrert at det er forsvunnet varer.

Det skal være diskutert blant de ansatte å iverksette ulike sikringstiltak, uten at det til nå er gjort.

Ingen av arbeidslederne har en formening om at Pedersen kan ha tatt varer fra lager til egen vinning.

Annet

Konstituert daglig leder og flere arbeidsledere er inne på at selskapet har forsøkt seg på flere virksomhetsområder de siste årene. Dette har medført både ekstra kostnader, ombygginger mv.

Interne kontroller

Vi har kartlagt interne kontrollrutiner vedrørende varekjøp og varesalg. Etter vår mening har selskapet over tid hatt for svake interne kontrollrutiner knyttet til både varekjøp og varesalg.

Ved varemottak har selskapet ikke hatt en formalisert og konsekvent kontroll. De har hatt ulike kontroller, basert dels på hukommelse og dels på ordrer/notater. Både arbeidsledere og daglig leder har gjort mottakskontroller. Kun daglig leder har betalt inngående faktura. Det har ikke vært noen formalisert måte å formidle mengde mottatte varer fra arbeidsleder til daglig leder for hans kontroll mot inngående faktura. Det kan derfor ha skjedd at selskapet har betalt faktura som inneholder feil.

Ved salg har selskapet benyttet forhåndsnummererte ordresedler fra blokk. Det har vært fire-fem blokker i omløp samtidig. Det har ikke vært noen formalisert kontroll med at alle varer på ordrer er kommet til fakturering. Det kan derfor ha skjedd at det er levert ut varer som ikke er kommet til fakturering.

Bestilling og mottak av varer direkte til byggeplass er i hovedsak gjort av arbeidsleder for snekkeravdeling, [REDACTED]. Vi har ikke klart å identifisere en klar kontrollrutine for at leverte varer på anlegg er formidlet til Pedersen for kontroll av inngående faktura. Det kan dermed ha skjedd at mottatte varer på byggeplass ikke stemmer overens med betalte varer fra inngående faktura.

Totalt sett mener vi at selskapets interne kontrollrutiner knyttet til varekretsløpet (innkjøp, lagring og salg) over tid har vært for svake. Dette har etter vår oppfatning vært en medvirkende årsak til at den bevisste feilrapporteringen har kunne pågå over så lang tid.

3. Intervju selskapets regnskapsfører med hensyn til rutiner for dokumentasjon av balanseposter, fakturering, innkjøp mv.

Regnskapsfører er Itide Økonomi AS v Åse Lovise Jakobsen. Jakobsen har vært ansvarlig regnskapsfører fra 1.januar 2018. Ansvarlig regnskapsfører før dette tidspunktet var Halvar Solheim, tidligere styreleder i Skjervøy Arbeidssamvirke AS. Overtakelsen av regnskapsføreransvaret skjedde ved at Itide Økonomi AS kjøpte aksjene i H Solheim AS 1.januar 2018. H Solheim AS skiftet så navn til Itide Skjervøy AS. Selskapet er på et senere tidspunkt fusjonert med Itide Økonomi AS.

Uavhengighet etter 1.januar 2018

Daglig leders kone fortsatte å utføre det praktiske regnskapsarbeidet i 2018, men forholdet er endret i løpet av 2019. Det foreligger ikke andre utfordringer knyttet til uavhengighet pr dato.

Uavhengighet frem til 1.januar 2018

Tidligere kombinasjon, der styreleder også var regnskapsfører, og daglig leders kone var ansatt i styreleders selskap og foresto det praktiske regnskapsførerarbeidet for Skjervøy Arbeidssamvirke AS er etter vårt skjønn både uheldig og uforståelig. De involverte personene har vært i posisjoner der det kan stilles spørsmål til hva som har vært kjent, og hva som burde vært forstått. Vi har ingen holdepunkter for at disse personene har kjent til de bevisste feilrapporteringene, men kan heller ikke utelukke dette.

Forholdet er ikke i strid med noe regnskapsførerregelverk.

Avdelingsleder for Itide Økonomi AS har arbeidet ved kontoret i hele perioden vi ser på. Hun sier at hun ikke kjenner til at rollene i Skjervøy Arbeidssamvirke AS og rollene ved H Solheim AS har vært diskutert.

Regnskapsførers dokumentasjon av oppdrag

Jfr. god regnskapsføringsskikk pkt. 5.2, skal regnskapsfører blant annet ha dokumentert at oppdragsgivers interne kontrollrutiner er vurdert. Vi har bedt om kopi eller beskrivelse av en slik vurdering for 2014 til 2018. Avdelingsleder sier hun ikke kan finne noen slik rutinegjennomgang fra før 1.januar 2018 for dette oppdraget.

4. Intervjue selskapets revisor

Vi har hatt en samtale med selskapets revisor. Revisor ønsker ikke å opplyse detaljer rundt sitt revisjonsarbeid, men henviser til sine revisjonsberetninger.

5. Beregne teoretisk fortjeneste, bokførte innkjøp og bokførte salg og sammenligne mot registrerte beholdninger og påstått beholdning

6. Etterprøve priskalkyler på varer

Den nevnte beregning og sammenligning samt etterprøving er vanskelig å gjøre slik regnskapet er organisering og innrettet. Selskapets regnskap er etter vårt skjønn ikke organisert på en hensiktsmessig måte. Vi har derfor forsøkt å måle varekjøp mot varelager ved hjelp av bokføringer på leverandørreskontro for kjente leverandører. Vi har også beregnet maksimal verdi på varelager basert på fysiske mål. Våre beregninger blir ikke presise, men de gir en god indikasjon.

Innretning av regnskapet

Inntekter og varekostnader har vært ført på to til fem inntektskonti, og en til tre varekjøpskonti i 2014-2019. Kontobruken er i hovedsak styrt av merverdiavgiftssats på salget eller kjøpet, og ikke avdeling/ bruk/ tjeneste etc. Det har så vidt vi kan finne ikke vært ført avdelingsregnskap eller på annen måte gjort forsøk på å måle resultater av de enkelte virksomhetsområdene i selskapet.

Forholdet stemmer dårlig overens med at selskapet har vært i flere omstillinger der nye virksomhetsområder har vært utprøvd. Det er vanskelig å se hvordan daglig leder har kunnet rapportere økonomisk utvikling til styret på en hensiktsmessig og tilstrekkelig detaljert måte. Det er også vanskelig å skjønne hvordan styret har skaffet seg nødvendig informasjon i forhold til økonomi i selskapet og de ulike avdelingene.

Estimat for maksimalt varelager

Dersom en legger til grunn oppgitt stabling av egenprodusert ved fra arbeidsleder på ved [REDACTED], stables det maksimalt 8 paller i bredden, 3 i høyden og 12 på langs. Dette gir at maksimalt antall egenproduserte paller er 288 stk. Ved ompakking til 60 liters sekker, forsøker selskapet ifølge konstituert daglig leder Rolf Johansen å få 12 sekker pr pall, uavhengig av om det er 20 cm eller 30 cm lengde på veden.

For importert ved er pallene høyere, og det stables aldri i høyden. Det vil si at maksimalt antall paller importert ved som er mulig å få inn på lageret er 8 i bredden x 12 i dybden, totalt 96 paller. Det er kun 40 liters sekker på importerte paller.

Varetelling pr 31.desember 2016

Det har ikke latt seg gjøre å fremskaffe detaljerte varetellingslister for 2016.

Varetelling pr 31.desember 2017

Varelager pr 31.desember 2017 er oppgitt å være kr 2 766 677,50 inkludert varer i arbeid.

Pr 31.desember 2017 har vi for ved fått fremlagt følgende varetellingsliste:

Varetelling snekker/avskjerming/ved.	Dimensjom	Mengde	Stk pris	Totalpris
Ved i sekk imp	30cm	6005,00	43,50	261217,50
Ved i sekk	20cm-60 l	1330,00	64,00	85120,00
Ved isekk	30cm-60l	897,00	64,00	57408,00
Ved i sekk	1000 l	463,00	735,00	340305,00
Ved i sekk	1500 l	430,00	970,00	417100,00
Vedsekker	60 l	6470,00	5,50	35585,00
Vedsekker	1500 l	1660,00	28,00	46480,00
Vedsekker	1000 l	1435,00	24,00	34440,00
Stranger	m3	101,00	1030,00	104030,00

Dersom en basert på ovennevnte forutsetninger omregner dette til paller, får en følgende oppstilling:

Varetelling snekker/avskjerming/ved.	Dimensjom	Mengde	Stk pris	Totalpris	Vår utregning	
					Antall sekker pr pall	Antall paller
Ved i sekk imp	30cm	6 005,00	43,50	261 217,50	66	91
Ved i sekk	20cm-60 l	1 330,00	64,00	85 120,00	12	111
Ved isekk	30cm-60l	897,00	64,00	57 408,00	12	75
Ved i sekk	1000 l	463,00	735,00	340 305,00	1	463
Ved i sekk	1500 l	430,00	970,00	417 100,00	1	430
					Sum paller	1 170

Dersom rapportert beholdning skulle stemme, utgjør denne totalt 1 170 paller med ved for 2017. Estimert fra arbeidsleder er mellom 100 og 200 paller ved årsskiftet. Det vil si at det er overrapportert på mellom 970 til 1 070 paller med ved. Et betydelig innkjøp av ferdigprodusert ved fra Clean Flame i november 2017 tyder på at vedlageret har vært i øvre del dette året.

Største del av salget gjelder importert ved. Dersom en forutsetter et forsiktig estimat på kostpris pr pall på kr 750, tilsier dette en overrapportering for ved isolert på ca kr 750 000 for kløyvd ved alene.

Det er i tillegg oppgitt 101 kubikk stranger for totalt kr 104 030. Basert på inngående faktura fra leverandør, skulle dette tyde at beholdningen ved årsskiftet skulle vært i overkant av tre bil-lass/leveringer. Ifølge arbeidsleder får de ett lass, produserer det og bestiller nytt når det nærmer seg tomt. Sannsynligvis er det overrapportert verdi her med mer enn kr 60 000.

For trykkimpregnert trelast har arbeidsleder [REDACTED] sagt at det pr årsskiftet var ca. 6 bunter 36x148 i forbindelse med produksjon av binger. Det vil ifølge han si ca. 3 000 meter. Utover dette var det ikke spesielt mye trelast på lager. Oppgitt beholdning for 36x148 synes å stemme, men det er i tillegg oppgitt annen impregnert trelast med til sammen kr 131 698. Det meste av dette må antas å være overrapportert om en legger til grunn [REDACTED] anslag for trelast.

Det er oppgitt kr 192 878 i solskjermingsprodukter. Arbeidsleder [REDACTED] sier innkjøp er gjort på ordrer, og at det de har på lager består av litt visningsmaterialer, eller er feilinnkjøpte varer som følge av feilmåling mm. Dersom en legger til grunn 50 % ukurans, er solavskjerming overrapportert med ca kr 96 000 pr 31.desember 2017.

Utført, ikke fakturert arbeid er oppgitt med kr 282 000. I dette beløpet inngår «Arbeider ombygging asvo» med kr 78 000. Dette er rapportert feil, og skulle om noe vært bokført som vedlikehold eller påkostning på selskapets bygg. Se for øvrig våre merknader til selskapets praksis for aktivering av kostnader.

Varetelling 31.desember 2018

Varelager pr 31.desember 2017 er oppgitt å være kr 3 150 074 inkludert varer i arbeid.

Dersom en basert på ovennevnte forutsetninger omregner dette til paller, får en følgende oppstilling:

Varetelling snekker/avskj erming/ved.	Dimensjom	Mengde	Stk pris	Totalpris	Antall sekker pr pall	Antall paller
Ved i sekk imp	30cm-60l	3257,00	45,00	146565,00	66	49
Ved i sekk	20cm-60l	1106,00	71,00	78526,00	12	92
Ved isekk	30cm-60l	1100,00	71,00	78100,00	12	92
Ved i sekk	1000 l	310,00	795,00	246450,00	1	310
Ved i sekk	1500 l	98,00	970,00	95060,00	1	98
					Sum paller	641

Med samme resonnement som for 2017, synes det her å være overrapportert mellom 450-550 paller med ved med overrapportert verdi med ca kr 375 000. Vi har ikke identifisert varekjøp mot slutten av 2018. Det tyder på at lageret har vært lite pr 31.desember 2018. Se også graf som viser varekjøp og tidspunkt på året.

Prisen på stranger er i varetellingslisten økt fra 2017 til 2018 med kr 120 pr kubikkmeter. Mengde er redusert til fra 101 m³ til 92 m³. Samlet verdi i 2018 er oppgitt å være kr 105 800. Fra inngående faktura konstaterer vi at pris ikke er vesentlig endret fra 2017 til 2018. Vi har heller ikke sett andre forhold som burde påvirke prisen, f eks. prisreduksjon i 2017 som følge av redusert kvalitet på innkjøpt ved. Stranger er derfor sannsynligvis overrapportert med mer enn kr 60 000.

Trykkimpregnert 36x148 er oppgitt å være 7500 meter, og tilsvarer ca. 15 pakker á 500 meter. Dette er en økning fra 2017 med kr 187 428. Basert på skjønn fra arbeidsleder [REDACTED] er dette betydelig overvurdert. Øvrig trelast er oppgitt å ha ca. samme samlede verdi som i 2017.

[REDACTED] mente at beholdning av trelast pr 31. desember 2018 var liten, kanskje et par pakker 36x148, altså ca. 1000 meter i tillegg til litt annet. Om en legger dette til grunn, er et anslag for overrapportert trelast ca. kr 350 000.

Paller 80x120 er oppgitt med verdi kr 141 008. Antall paller er oppgitt til 1259 stk., en økning fra 2017 med 419 stk. Prisen er økt fra kr 80 pr stk. til kr 112 pr stk. Samlet økning fra året før er kr 73 808. Prisøkningen synes ikke rimelig, og vi ser ingen forklaring på den store økningen i pallebeholdning.

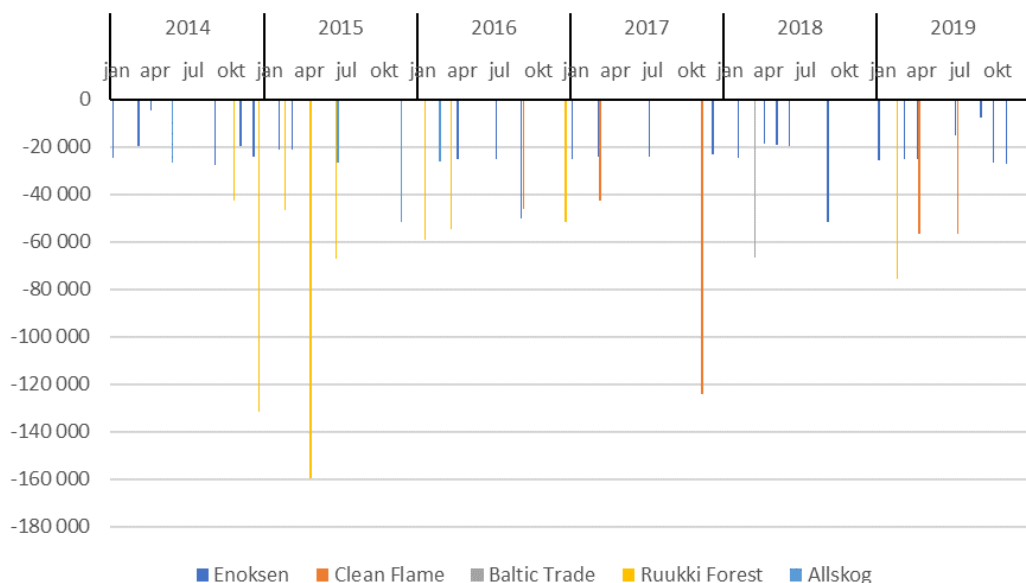
Vi ser flere andre endringer mellom disse to årene som ikke enkelt lar seg forklare, uten at vi med sikkerhet kan konkludere med avvik.

Sammenligning innkjøpte mengder ved og lagerbeholdning av ved

Som følge av at alle varekjøp uansett avdeling er ført på samme innkjøpskonto, er det ikke mulig å hente data som isolerer innkjøp av ved der. Vi har derfor forsøkt å identifisere innkjøp via selskapets leverandørreskonto. Som følge av at regnskapsfører har byttet regnskapsystem, har det vært vanskelig å få gode og lett bearbeidbare regnskapslister fra før tredje kvartal 2018. Vi mener imidlertid vi har klart å isolere tilstrekkelig tallmateriale til å gi et greit bilde av selskapets kjøp av ved.

Uavhengig av at vi ikke har tilgjengelig data som gjør oss i stand til å beregne faktisk fortjeneste på ved, synes størrelsen på innkjøp å indikere at det ikke er underslått ved i et betydelig omfang. Mindre mengder kan vi ikke uttale oss om, men denne oversikten sammenholdt med arbeidsledernes uttalelser om svinn mv, underbygger at det ikke er underslått varer.

Identifiserte vedinnkjøp eks mva.

7. Kontrollere leveringsadresse på innkjøpte materialer

Basert på utvalgsbasert testing har vi kontrollert leveringsadresse på innkjøp av bygningsmaterialer. Vi har ikke avdekket leveringsadresser som ikke naturlig passer med virksomheten.

8. Kontroll av type innkjøp mot normalt sortiment

Basert på utvalgsbasert testing har vi kontrollert innhold i inngående faktura til selskapet. Vi har ikke avdekket forhold som tilsier at det er innkjøpt varer som ikke naturlig passer med virksomheten.

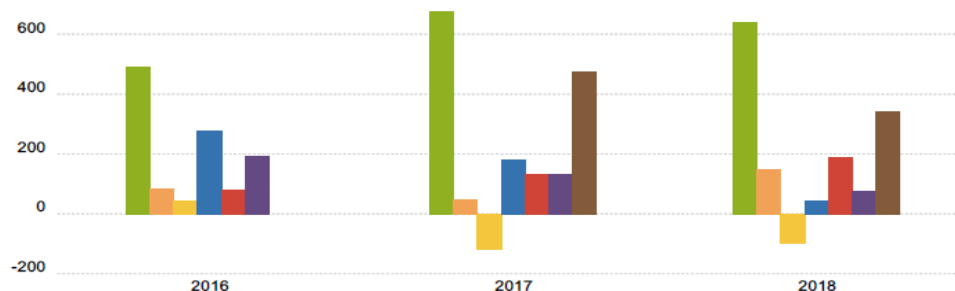
9. Sammenligne lager, innkjøp og omsetning mot sammenlignbare virksomheter

Vi har forsøkt å finne sammenlignbare vekst-bedrifter. Det er stor variasjon i type virksomhet vekst-bedrifter driver. Basert på nettsøk har vi funnet frem til seks andre bedrifter som i noen grad er sammenlignbare. Som følge av dårlig spesifiserte tall mener vi en generell sammenligning ikke tilfører mye til vår undersøkelse.

Det fremgår klart av grafen at netto varekretsløp målt i dager er usedvanlig høyt i Skjervøy Arbeidssamvirke AS målt mot alle andre selskap. Netto varekretsløp målt i dager angir gjennomsnittstiden det tar fra en vare blir innkjøpt til den er solgt. Etter vår mening er dette en klar indikasjon på at varebeholdning er overrapportert, og dermed at varekostnad er redusert.

Netto varekretsløp (dager)

Alle tall i hele dager

Firma	2016	2017	Endring	%-endring		2018	Endring	%-endring	
SKJERVØY ARBEIDSSAMVIRKE AS	492	673	182	36,9%	↓	641	-33	-4,8%	↑
ASVO IBESTAD AS	83	46	-37	-44,9%	↑	146	101	220,4%	↓
ASTAFJORD VEKST AS	45	-116	-161	-361,4%	↑	-97	20		↓
SKÅNLAND VEKST AS	275	182	-93	-33,9%	↑	43	-139	-76,4%	↑
VESTVÅGØY ASVO AS	79	133	54	68,3%	↓	189	56	42,2%	↓
REISAVEKST AS	191	131	-60	-31,2%	↑	77	-55	-41,6%	↑
BRENSELSUTSALGET AS		472				340	-132	-28,0%	↑

Totalkonklusjon vedrørende forhold knyttet til varelager

Basert tidligere daglig leders forklaring og de funn som vi har gjort kan det konkluderes med at det over lang tid er foretatt bevisst manipulasjon av varetellingslistene og derav regnskapet med formål å fremstille selskapets økonomi som bedre enn de reelle forhold tilsa. Dette kan utgjøre en overtredelse av straffeloven § 392, jfr. § 393.

Dersom en sammenligner maksimal lagerkapasitet med oppgitte mengder på lager er det åpenbart feil. Det vil ikke være fysisk mulig å få oppgitt lagerbeholdning plassert på selskapets lager.

Etter vår mening er det forunderlig at ingen på et tidligere tidspunkt har stilt spørsmål ved oppgitte varelagerverdier. Hoveddelen av varelageret har stått åpent ute, synlig og tilgjengelig for alle. Etter vår oppfatning har overrapporteringen for ved i perioder vært så stor som fem ganger faktisk mengde. Om kostpris ikke er kjent, bør utsalgspris være alminnelig kjent. Da er det merkelig at ingen har vurdert det synlige lageret mot det bokførte.

Selskapets interne kontrollrutiner for innkjøp, opptelling og salg har vært svake. Selskapet bør gjennomgå sine interne rutiner og forbedre disse der det er behov.

Selskapets regnskap har i perioden 2014 til 2019 ikke vært organisert på en slik måte at det er mulig å på en enkel måte måle resultater av de enkelte avdelingene og/ eller aktivitetene. Selskapet beskrives å ha vært i en kontinuerlig omstillingsprosess i stadige forsøk på nye virksomhetsområder. I en slik situasjon er det for oss uforståelig at en ikke forsøker å organisere regnskapet slik at en på en enkel måte kan måle f eks. hva en tjener på salg av ved, snekkeravdeling, systue osv.

Styret skal sørge for en forsvarlig organisering av virksomheten, holde seg orientering om selskapets økonomiske stilling og påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret skal av hensyn til dette ansvaret føre tilsyn med daglig ledelse og selskapets virksomhet for øvrig, jfr. aksjeloven § 6-12 og § 6-13. Basert på våre funn, mener vi det kan diskuteres om styret i tilstrekkelig grad har fulgt opp sitt styreansvar overfor virksomheten. Det er også vanskelig å se at daglig leder har vært i stand til å gi tilfredsstillende økonomisk rapportering til styret.

Revisor skal gjennom revisjon bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil, jfr. revisorloven § 5-1 (3). Dette omfatter blant annet at revisor skal være til stede på varetelling hvis varelageret er vesentlig for årsregnskapet, jfr. ISA 501pkt 4. Basert på selskapets virksomhet mener vi at varelageret har en slik vesentlighet for årsregnskapet. Vi er av den oppfatning at avviket i varelager mellom det som fysisk var på selskapets område og det som var registrert i varetellingslister burde vært enkle feil å avdekke. Det er følgelig vanskelig å skjønne hvordan revisor ikke har avdekket overrapporteringen av varelager. Etter vår vurdering burde revisor også påpekt svakheter i interne kontrollrutiner overfor selskapets ledelse. Det er uklart for oss om det er gjort.

10-18. Ulike kontroller knyttet til selskapets bygg

Våre kontroller og etter hvert kjennskap til selskapets rutiner og systemer, gjør at vi finner det hensiktsmessig å omhandle våre funn knyttet til pkt. 10-18 samlet.

Ulike ombygginger i perioden 2014-2019

Selskapet har gjort flere bygningsmessige tilpasning og ombygginger i perioden. Blant annet er det etablert mesanin, delt av for maritim avdeling og ombygging snekkerverksted, bruktbuikk mm. Arbeidene er i stor grad gjort med intern arbeidskraft, og innleide tjenester har vært begrenset så godt som mulig til elektriker-, rør- og sveisetjenester.

Fakturering fra Skjervøy Arbeidssamvirke til Skjervøy Arbeidssamvirke

Skjervøy Arbeidssamvirke AS har i 2017 og 2018 utstedt utgående faktura til seg selv. Vi viser under et eksempel på bokføringen av en intern faktura, her ved bilag 34 177 og utgående faktura nr. 1 000 344. Begge bokført med dato 30.november 2017:

Konto	Navn	Bilag nr	Debet	Kredit
1 102	Oppgradering bygg 2016/2017	34 177	116 000	
1 500	Kundefordring	34 177		145 000
2 700	Utgående mva	34 177	29 000	
3 010	Avg pl varesalg	34 177	116 000	
3 950	Egne investeringsarbeider	34 177		116 000
1 500	Kundefordring	1 000 344	145 000	
2 700	Utgående mva	1 000 344		29 000
3 010	Avg pl varesalg	1 000 344		116 000
Sum bilag			406 000	406 000

De røde ringene markerer bokført omsetning. Som det fremgår, gjøres det to krediteringer (inntektsføringer) og en motpostering. Netto vises kr 116 000 som omsetning i selskapets regnskap. Motpost vises i den oransje ringen med samme beløp, her aktivert som eiendel. De grå ringene viser at bokføringen føres både debet og kredit for merverdiavgift og kundefordring. Altså ingen effekt på disse kontiene.

Basert på fakturajournaler er internfakturering for 2017 kr 353 062 og for 2018 kr 120 062. Vi har ikke hatt fakturajournaler tilgjengelig for 2014-2016. Vi finner ikke tilsvarende posterings på kunderskonto for 2014-2016, men konstaterer at det er bokført interne arbeider på konto 3950 i 2015.

Merverdiavgift er utenfor vår oppgave. Vi tar derfor ikke stilling til merverdiavgiftsmessig behandling.

Arbeid på eget bygg er ikke omsetning, og skal ikke presenteres som det i selskapets regnskap. Ved bruk av egne ansatte skal det i den grad arbeidet er aktiverbart, redusere den faktiske kostnaden selskapet har hatt. Det vil si at regnskapet for disse årene inneholder en klassifikasjonsfeil der redusert kostnad (om kostnad er aktiverbar) er presentert som omsetning.

I utvalget vi har kontrollert, er det i hovedsak utstedt faktura for timearbeid. For arbeidsledere er det lagt til grunn kr 450 eks mva pr time. For lærling er det fakturert kr 350 eks mva pr time. Det er altså lagt til grunn utsalgspriser for disse tjenestene. Det vil si at fortjeneste-elementet som normalt tilkommer for solgte timer til andre er aktivert i selskapets balanse. Bokføringen gjør at selskapet viser bygg med for høy verdi, samtidig som resultatet blir bedre. Vi går ikke inn på regnskapsreglene som ligger til grunn for dette, og konstaterer kun forholdet.

De fakturaene vi har hatt tilgang til, angir i hovedsak ikke hvilket arbeid som er utført. Der timer er spesifisert, ser vi at også rydding mm er aktivert. Vi har ikke hatt tilgang til timelister og kan derfor ikke uttale oss om medgått tid er korrekt.

Kostnadsføring eller aktivering

De innkjøpte varene/ tjenestene som vedrører eget bygg synes for oss å være aktiverbare. For bruk av egne ansatte er det rimelig at det har medgått betydelig med tid, men uten tilgang til timelister som beskriver det utførte arbeidet, er det ikke mulig for oss å kunne bekrefte at det dreier seg om aktiverbare timer

Regnskapsførers balansedokumentasjon for 2014

Vi har bedt om kopi eller beskrivelse av regnskapsførers egen balansedokumentasjon for aktiveringer gjort i 2014. Vi gjør oppmerksom på at dette er regnskapsførers egen dokumentasjon. Avdelingsleder har meddelt at hun ikke har klart å finne slik dokumentasjon.

Totalkonklusjon vedrørende forhold knyttet til selskapets bygg

Vi har konstatert klassifikasjonsfeil i resultatregnskapet samt overvurdert verdi av eget bygg og resultat for 2017 og 2018. Vi har ikke forsøkt å anslå størrelse på avvikene, men basert på sum internfakturering er resultatavvikene begrenset. Basert på samtale med flere av de ansatte, har vi et inntrykk av at verdsettelsesfeilen skyldes uvitenhet. For 2014-2016 har vi ikke hatt all dokumentasjon tilgjengelig og kan derfor ikke uttale oss om denne perioden.

Bokføringsfeil og regnskapsfører

Regnskapsfører burde sett forholdet vedrørende verdi. Klassifikasjonsfeilen skyldes etter vår oppfatning feil bokføring av regnskapsfører.

Revisors rolle

Revisor skal bekrefte både eksistens, rettighet/ eierskap og verdi av selskapets vesentlige anleggsmidler. Revisor skal også bekrefte klassifisering og gyldighet av selskapets omsetning. Så vidt vi er kjent med, har ikke revisor påpekt de feilene vi har avdekket.

Sluttbemerkninger.

Vi er blitt foreholdt at selskapet har utført byggeoppdrag for selskapets tidligere styreleder, Halvar Solheim. Dette skal ha omfattet reovering av hans fritidsbolig i perioden april til okt. 2014, leveranse og oppsetting av garasje i 2015 og bygningsarbeider for Solheims selskap knyttet til fire leiligheter i sentrum av Skjervøy. De to første oppdragene knyttet til fritidsbolig og garasje er behandlet av kommunens kontrollutvalg den 19.2.2015. Kontrollutvalget konkluderte med at saken ikke skulle følges opp videre idet forholdet ikke var i strid med aksjeloven § 6-27 og § 6-28. Ettersom disse opplysningene er gjort kjent for oss i anledning våre undersøkelser finner vi det riktig å gi en kort bemerkning til dette av hensyn til en fullstendig rapport.

Våre undersøkelser viser at byggeoppdrag ikke har vært en naturlig og integrert del av selskapets virksomhet idet selskapet ikke har hatt nødvendig kompetanse til å utføre dette. Slik kompetanse kom på plass ved ansettelsen av [REDACTED]. Etter hans ansettelse er det, etter det opplyste, kun de ovennevnte byggeoppdrag av noe omfang som er utført.

Det er vår oppfatning at de ovennevnte avtalene skulle vært behandlet både i styret og i generalforsamlingen før de med bindende virkning kunne inngås av selskapet. Vi viser til aksjeloven § 3-8. Unntaksbestemmelsen i § 3-8 (6) nr. 1 kommer etter vårt syn ikke til anvendelse. Ved en slik styrebehandling må det være klart at styreleder ville vært inhabil til å delta, jfr. aksjeloven § 6-27.

Siden de ovenstående kontrollhandlingene verken utgjør revisjon eller forenklet revisorkontroll i samsvar med revisjonsstandardene, gir vi ikke uttrykk for noen sikkerhet for at våre konklusjoner ikke inneholder vesentlige feil.

Dersom vi hadde utført tilleggshandlinger eller hadde gjennomført revisjon eller forenklet revisorkontroll i samsvar med revisjonsstandardene, kunne andre forhold ha kommet til vår kunnskap og blitt rapportert til dere.

Vår rapport er utelukkende utarbeidet for det formål som er beskrevet i første avsnitt i denne rapporten og til deres informasjon, og skal ikke brukes til noe annet formål. Rapporten vedrører kun de kontoer og poster som er spesifisert ovenfor og omfatter ikke regnskapene for Skjervøy Arbeidssamvirke AS som helhet.

Harstad/ Narvik 3. april 2014

Revigo Harstad AS

Eurojuris Nord

Oddvar Teigland
registrert revisor/ partner

Hugo Storø
Advokat (MNA)/ partner